

Oponentský posudek na diplomovou práci na FPR ZČU

Diplomantka: Tereza Jiroutová

Téma práce: Církevní sňatky: minulost, budoucnost, perspektiva

Rok předložení práce: 2016

Diplomantka rozčlenila svou práci v souladu se zadáním na osm kapitol. V první (Sňatek jako pojem kanonického práva) vymezuje pojem kanonického manželství. Druhá kapitola (Nejstarší vývoj manželského práva) seznamuje jednak s vybranými normami manželského práva v českém středověku, jednak s manželskoprávní úpravou Tridentského sněmu). Třetí kapitola (Vývoj církevních sňatků v 18. a 19. století) mapuje právní vývoj v dané oblasti v době josefínských reforem a čtvrtá kapitola (Manželské právo v ABGB) je věnována manželskoprávní úpravě v rakouském občanském zákoníku. Pátá kapitola (Církevní sňatek ve 20. století) se – ovšem v rozporu s nadpisem kapitoly – týká pouze manželského práva v době od první republiky do rozpadu československé federace, když šestá kapitola (Úprava církevních sňatků od roku 1992) časově přece také spadá alespoň zčásti do 20. století. Sedmá kapitola (Zákon č. 89/2012 Sb.) sleduje manželskou právní úpravu v tzv. novém občanském zákoníku a konečně osmá kapitola (Perspektiva uzavírání církevních sňatků a jejich právní úpravy) obsahuje směs právní futurologie a úvah *de lege ferenda*, pokud jde o uzavírání církevních sňatků a jejich relevance v civilně právní oblasti.

Práce vedle vlastního textu obsahuje úvod a závěr, anglické shrnutí a výkaz bibliografie. Je opatřena minimálním poznámkovým aparátem a má celkem 55 číslovaných stran.

K předložené diplomové práci mám následující kritické připomínky:

- Už sám název diplomové práce nekoresponduje zcela s jejím zadáním: evokuje totiž dojem, jako by se práce měla týkat vývoje církevních sňatků *obecně*, zatímco podle zásad pro vypracování měla sledovat otázku církevních sňatků pouze na území Čech (to ovšem není vinou diplomantky).
- Diplomantka pracovala s literaturou obecného charakteru a (jak alespoň vyplývá z výkazu použité literatury) zcela opomenula monografie na dané téma (Kašný, Němec...).
- V poznámkovém aparátu jsou špatně uváděny odkazy na Kodex kanonického práva. V rozporu s obecnou usancí jsou další odkazy na již uvedený titul uváděny plným textem.
- Diplomantka na mnoha místech práce zaměňuje platnost a účinnost právních předpisů.
- Neodpovídá skutečnosti, že by v letech 1950 – 1952 bylo církevní manželství úplně odstraněno (s. 2; podobně na s. 26); církevní sňatečné obřady se však směly konat až po civilním sňatku a neměly právní relevanci, jak diplomantka později uvádí.
- Všechny manželské překážky v CIC/1983 jsou zneplatňující (s. 7) – jiné se dnes neznají. Členění překážek na zneplatňující a zabraňující znal dnes již zrušený CIC/1917.

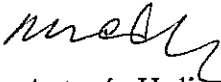
- Manželskou překážkou je svěcení – nikoli „složení slibu svátosti“ (? – viz s. 8). Slib čistoty v řeholní společnosti, má-li představovat manželskou překážku, musí být doživotní.
- Na s. 9 jsou zaměněny pojmy „statut“ a „status“.
- Absolutní nerozlučitelnost dokonaného manželství lidskou mocí, o níž diplomantka pojednává na s. 9 (1. odst. pod nadpisem) se týká jen svátostných manželství.
- Sanační reskript však může diecézní biskup udělit jen pro jednotlivé případy – na rozdíl od Apoštolského stolce (s. 11).
- Neodpovídá skutečnosti, že by dekrety tridentina nenabývaly účinnosti pro „špatné publikování“ (s. 15), nýbrž zejm. proto, že v některých státech jejich publikaci bránila světská moc.
- Tolerančním patentem Josefa II. bylo omezeným způsobem umožněno fungování jen vybraných církví (s. 17).
- Je omylem, že konkordát s Rakouskem vypověděl papež (s. 19). Vypověděl ho naopak rakouský císař tzv. Beustovou depeší pod komickou záminkou, že v důsledku vyhlášení dogmatu o papežské neomylnosti na I. vatikánském koncilu došlo ke změně subjektu na straně církve.
- Na s. 22 (2. odst.) má místo „Povolení, že se přivoluje k sňatku“ správně být: „Manželský souhlas“.
- Na s. 24 a násl. jsou zaměňovány pojmy rozluka a rozvod. Mělo by být uvedeno, že do přijetí zákona o právu rodinném roku 1950 se rozvodem mínila separace „od stolu a lože“ za trvání manželského svazku, zatímco rozlukou se mínilo rozloučení manželského svazku, které se teprve od roku 1950 až doposud označuje jako rozvod.
- Na s. 30: nelze uvést, že církvi bylo vzato právo vést matriční knihy. „Státní“ matriky vedly sice od té doby matriční úřady (staré matriční knihy jim musely být farními úřady vydány), církevní matriky pak ale vedly církve pro svou potřebu namísto matrik státních.
- „Vývoj moderního stavu církevních sňatků“ (s. 32) – o co má jít?
- Při deklaraci nulity soud manželství „nevypovídá“ (s. 35), ale prohlašuje za neplatné.
- Skutečnost, že stěžovatel napadl ústavní stížností pravomocný rozsudek (s. 43), jistě nebyla důvodem pro odmítnutí stížnosti ze strany ústavního soudu.
- Formulace, že církvim je umožněno „oddávat sňatky“ (s. 47) je nesmyslná.

Práce má značně podprůměrnou stylistickou úroveň a obsahuje i hrubé gramatické chyby (některé jsem vyznačil v textu); proto považuji za nezbytné provedení jazykové korektury.

Z á v ě r :

Z výše uvedených důvodů, tj. pro řadu věcných i formálních chyb, bohužel nemohu předloženou diplomovou práci doporučit k obhajobě. Navrhuji, aby diplomantka v povinné součinnosti s vedoucím práce svou diplomovou práci přepracovala a zohlednila přitom připomínky obsažené v tomto oponentském posudku, popř. i v posudku vedoucího práce.

Plzeň 11. 4. 2016

prof. JUDr. Antonín Hrdina, DrSc.,